

Wyróżnieni Nagrodą im. Karola Miarki (1983–2015)

I Rok 1983 (Katowice):

Jan Tacina (woj. bielskie), Sławomir Folfasiński (woj. częstochowskie), Józef Kachel (woj. katowickie), dr Stefania Mazurek (woj. opolskie)

II Rok 1984 (Opole):

Józef Miks (woj. bielskie), dr Franciszek Sobalski (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Witold Nawrocki (woj. katowickie), dr Piotr Świerc (woj. opolskie)

III Rok 1985 (Bielsko-Biała):

dr hab. Edmund Rosner (woj. bielskie), Jan Pietrzykowski (woj. częstochowskie), Aleksander Widera (woj. katowickie), Franciszek Adamiec (woj. opolskie)

IV Rok 1986 (Częstochowa):

dr Edward Buława (woj. bielskie), dr Mieczysław Stańczyk (woj. częstochowskie), Wilhelm Szewczyk (woj. katowickie), dr hab. Franciszek Antoni Marek (woj. opolskie)

V Rok 1987 (Katowice):

Józef Pilch (woj. bielskie), dr Andrzej Skalski (woj. częstochowskie), Jan Waleczek (woj. katowickie), prof. dr hab. Dorota Simonides (woj. opolskie)

VI Rok 1988 (Opole):

Władysław Oszelda (woj. bielskie), Janusz Płowecki (woj. częstochowskie), Tadeusz Kijonka (woj. katowickie), dr Zbyszko Bednorz (woj. opolskie)

VII Rok 1989 (Bielsko-Biała):

Robert Danel (woj. bielskie), Rajmund Pierśniak (woj. częstochowskie), Stanisław Hadyńska (woj. katowickie), Jan Goczoł (woj. opolskie)

VIII Rok 1990 (Częstochowa):

dr Jerzy Polak (woj. bielskie), dr Aleksander Jaśkiewicz (woj. częstochowskie), ks. Stanisław Tkocz (woj. katowickie), Waleria Nabzdyk (woj. opolskie)

IX Rok 1991 (Katowice):

prof. dr hab. Ewa Chojecka (woj. bielskie), Aleksander Markowski (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Krystyna Heskakwaśniewicz (woj. katowickie), Paweł Kozerski (woj. opolskie)

X Rok 1992 (Opole):

Alicja i Eugeniusz Paduchowie (woj. bielskie), ks. dr Marian Duda (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Jerzy Zieliński (woj. katowickie), Lutosława Malczewska (woj. opolskie)

XI Rok 1993 (Bielsko-Biała):

Jerzy Kronhold (woj. bielskie), Stefan Sygit (woj. częstochowskie), Henryk Mikołaj Górecki (woj. katowickie), Alojzy Wierzoń (woj. opolskie)

XII Rok 1994 (Częstochowa):

Jan Krop (woj. bielskie), o. Jan Golonka (woj. częstochowskie), Zygmunt Brachmański (woj. katowickie), ks. bp prof. dr hab. Alfons Nossol (woj. opolskie)

XIII Rok 1995 (Katowice):

Franciszek Suknarowski (woj. bielskie), Mieczysław Tkacz (woj. częstochowskie), prof. Andrzej Jasiński (woj. katowickie), Adolf Warzok (woj. opolskie)

XIV Rok 1996 (Opole):

Tadeusz Trębacz (woj. bielskie), Jadwiga Wosik (woj. częstochowskie), prof. Jan Wincenty Hawel (woj. katowickie), prof. dr hab. Michał Lis (woj. opolskie)

XV Rok 1997 (Bielsko-Biała):

Leon Miękina (woj. bielskie), Jerzy Kędziora (woj. częstochowskie), prof. zw. dr hab. Józef Śliwiok (woj. katowickie), prof. dr hab. Wiesław Lesiuk (woj. opolskie)

XVI Rok 1998 (Katowice):

prof. dr hab. Jan Malicki (woj. katowickie), Alina Świeży (woj. bielskie), ks. dr Ireneusz Skubiś (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Teresa Smolińska (woj. opolskie)

XVII Rok 1999 (Katowice):

dr Marcelli Antoniewicz (woj. śląskie), Janina Marcinkowa (woj. śląskie), ks. abp Damian Zimoń (woj. śląskie)

XVIII Rok 2000 (Katowice):

Antoni Halor (woj. śląskie), prof. dr hab. Alojzy Kopoczek (woj. śląskie), Krzysztof Wielgut (woj. śląskie)

XIX Rok 2001 (Pielgrzymowice):

prof. dr hab. Antoni Gładysz (woj. śląskie), Wiesław Głowacz (woj. śląskie), prof. dr hab. Andrzej J. Zakrzewski (woj. śląskie)

XX Rok 2002 (Pielgrzymowice):

prof. Julian Gembalski (woj. śląskie), dr Ryszard Kincel (woj. śląskie), ks. prof. zw. dr hab. Jan Związek (woj. śląskie)

XXI Rok 2003 (Pielgrzymowice):

Andrzej Kalinin (woj. śląskie), Wojciech Kilar (woj. śląskie), prof. Michał Kliś (woj. śląskie)

XXII Rok 2004 (Pielgrzymowice):

ks. dr hab. Józef Budniak (woj. śląskie), Adam Mroczek (woj. śląskie), Marek Plura (woj. śląskie)

XXIII Rok 2005 (Pielgrzymowice):

prof. dr hab. Marian Głowacki (woj. śląskie), Andrzej Koniakowski (woj. śląskie), dr Maria Lipok-Bierwiazek (woj. śląskie)

XXIV Rok 2006 (Opole):

Józef Broda (woj. śląskie), prof. dr hab. Janusz Hereźniak (woj. śląskie), Jerzy Moskał (woj. śląskie), dr Krzysztof Spalek (woj. opolskie)

XXV Rok 2007 (Katowice):

Krystyna Bochenek (woj. śląskie), Karol Cebula (woj. opolskie), dr Juliusz Sętowski (woj. śląskie), prof. dr hab. Adam Suchoński (woj. opolskie), Jan Szymik (woj. śląskie)

XXVI Rok 2008 (Katowice):

Andrzej Balcerek (woj. opolskie), Małgorzata Kiereś (woj. śląskie), dr Józef Musioł (woj. śląskie), prof. dr hab. Stanisław S. Nicieja (woj. opolskie), prof. dr hab. Ryszard Szwed (woj. śląskie)

XXVII Rok 2009 (Brzeg):

Cecylia Heller (woj. opolskie), ks. bp prof. dr hab. Jan Marian Kopiec (woj. opolskie), prof. dr hab. Grażyna Barbara Szewczyk (woj. śląskie), prof. dr hab. inż. Marek Trombski (woj. śląskie), dr hab. Dariusz Złotkowski (woj. śląskie)

XXVIII Rok 2010 (Katowice):

ks. prof. dr hab. Tadeusz Borutka (woj. śląskie), Harry Duda (woj. opolskie), dr Stanisław Jałowiecki (woj. opolskie), dr Wanda Malko (woj. śląskie), ks. bp Tadeusz Szurman (woj. śląskie), Damian Galusek, Rada Gminy Pawłowice, społeczność Pielgrzymowic (woj. śląskie)

XXIX Rok 2011 (Katowice):

prof. dr hab. Stanisław Gajda (woj. opolskie), Michał Józef Lubina (woj. śląskie), prof. dr hab. Idzi Panic (woj. śląskie), prof. dr hab. Robert Rauziński (woj. opolskie), Zofia Rozanow (woj. śląskie)

XXX Rok 2012 (Opole):

Róża Bednorz (woj. opolskie), Henryk Buszko (woj. śląskie), o. dr hab. Eustachy Rakoczy (woj. śląskie), prof. dr hab. inż. Jerzy Skubis (woj. opolskie), Aleksander Spyra (woj. śląskie)

XXXI Rok 2013 (Katowice):

Zbigniew Kościów (woj. opolskie), prof. dr hab. Andrzej Linert (woj. śląskie), dr hab. Stanisława Sochacka (woj. opolskie), prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz (woj. śląskie), dr Bogdan Wszolek (woj. śląskie)

XXXII Rok 2014 (Katowice):

ks. dr hab. Andrzej Hanich (woj. opolskie), dr hab. Elżbieta Hurnik (woj. śląskie), prof. zw. Eugeniusz Knapik (woj. śląskie), Waleria Owczarz (woj. śląskie), Roman Sekowski (woj. opolskie), Bogusław Szybkowski (woj. opolskie)

XXXIII Rok 2015 (Opole):

ks. bp Paweł Anweiler (woj. śląskie), prof. dr hab. Mieczysław Chorąży (woj. śląskie), prof. dr hab. Danuta Kisielewicz (woj. opolskie), dr hab. Jerzy Mizgalski (woj. śląskie), Urszula Zajączkowska (woj. opolskie)

RAPTULARZ SILESIAŃKI Jednodniówka Biblioteki Śląskiej. Trzecia w 2015 roku. Redakcja i opracowanie edytorskie: Elwira Zborowska – Dział Naukowo-Wydawniczy BŚ. Druk: Biblioteka Śląska. Nakład: 130 egz.

JEDNODNIÓWKA WYDANA Z OKAZJI XXXIII EDYCJI NAGRODY IM. KAROLA MIARKI

RAPTULARZ SILESIAŃKI

20 października A.D. MMXV

**BIBLIOTEKA
ŚLĄSKA**

40-021 Katowice
plac Rady Europy 1
www.bs.katowice.pl

Po raz trzydziesty trzeci

Po raz trzydziesty trzeci marszałkowie dwóch województw – śląskiego i opolskiego – honorować będą Nagrodą im. Karola Miarki ludzi niezwykle, niepospolitych, wyraźnie i jednoznacznie zaznaczających swoją obecność wśród mieszkańców obu regionów. A przecież obydwaj województwa zamieszkuje ponad 5,5 mln mieszkańców. Spośród nich ponad sto osób może się poszczycić tytułem laureata.

Te liczby wskazują na realny wymiar nagrody. Jednak za każdą osobą kryje się przebogate życie, ujęte w uzasadnieniu, stanowiącym zale-

dwie soczewkowe skupienie faktów, dokonań satysfakcjonujących, i tych trudnych, wymagających wyrzeczeń, ostatecznie jednak zakończonych sukcesem. Laudacja jest więc swoistym wyborem faktów znaczących, widocznych, docenianych przez innych.

Jednak na ocenę człowieka składają się też dni zwyczajne, szare, powtarzalne, zamazywane przez codzienność pracy. Ta sfera rzadko bywa dostrzegana i nagradzana. Raczej jest traktowana jako coś naturalnego, obowiązkowego, bywa często przemilczana.

Jednak na dokonania człowieka patrzymy zawsze strukturalnie. Traktujemy je jako jednorodną całość, spectrum obejmujące odświeżność, ale i szarość żmudnego działania.

Z ogromnym szacunkiem dopisujemy więc kolejne imiona i nazwiska osób do księgi laureatów nagrody miarkowskiej. Ich dokonania są szlachetnym znakiem wiary w człowieka – niczym ów „karbunkuł świetlisty” w XII-wiecznej *Kronice* Gallowej.

prof. zw. dr hab. Jan Malicki

190. rocznica urodzin Karola Miarki

W Pielgrzymowicach działa Stowarzyszenie Kulturalno-Społeczne Karola Miarki oraz mieści się Szkoła Podstawowa im. Karola Miarki.

Laureaci Nagrody imienia

Ks. bp PAWEŁ ANWEILER
duchowny Kościoła Ewangelicko-
-Augsburskiego w RP

Ks. bp Paweł Anweiler urodził się 16 czerwca 1950 r. w Kaliszu. Studia w zakresie teologii ewangelickiej odbył w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie, w 1974 r. uzyskał stopień magistra.

Pracę duszpasterską rozpoczął w Kaliszu, potem administrował parafiami w Wielkopolsce. Od 1979 r. był proboszczem administratorem, a od 1981 r. proboszczem w Częstochowie. Od 1985 r. jest członkiem Synodu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP. W 1991 r. został proboszczem parafii ewangelickiej Zbawiciela w Bielsku-Białej. W tym samym roku został biskupem diecezji cieszyńskiej.

W latach 1988–1991 przewodniczył Komisji Młodzieży Polskiej Rady Eklezjalnej. Zasiadał w zarządzie Bratniej Pomocy im. Gustawa Adolfa, od 1992 r. przewodniczył Radzie Opiekunów Diakonu Eben-Ezer w Dziegiełowie. Od 1992 r. jest członkiem Rady Nadzorczej Ośrodka Wydawniczego

Augustana w Bielsku-Białej, zaś od 2008 r. przewodniczącym Rady Wydawnictwa Augustana.

Był członkiem Kolegium Redakcyjnego „Zwiastuna Ewangelickiego” (2002–2010) i Rady Redakcyjnej „Przeglądu Ewangelickiego” (2003–2010). Od 2003 r. jest prezesem Rady Centrum Misji i Ewangelizacji, od 2008 r. przewodniczy Śląskiemu Oddziałowi Polskiej Rady Eklezjalnej. Należy m.in. do Bielskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki oraz Stowarzyszenia Wspólnota Polska.

Ks. bp Paweł Anweiler dał się poznać jako dobry duszpasterz, zatroskany o wiernych, zwłaszcza potrzebujących wsparcia. Od lat uczestniczy w wigilijnych wieczorach dla bezdomnych, wspiera działalność Banku Chleba i budowę bielskiego Hospicjum im. Jana Pawła II.

Jest autorem wierszy, esejów, rozważań i artykułów. Otrzymał dyplom specjalny Prezydenta Miasta Bielska-Białej za działalność w dziedzinie kultury i sztuki Ikar 2005.

Odniesiony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta (2011) i Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego (2014). Otrzymał także m.in. Nagrodę im. Juliusza Ligonia (2011), odznakę Zasłużony dla Akademii Techniczno-Humanistycznej (2006), Krzyż Laur Umiejętności i Kompetencji (2007).

Prof. dr hab. MIECZYŚLAW CHORAŻY
lekarz onkolog

Prof. dr hab. Mieczysław Choraży urodził się 31 sierpnia 1925 r. w Janówce na Podlasiu. Naukę rozpoczął w Białej Podlaskiej, w czasie wojny kontynuował ją na tajnych kompletach. Maturę zdał w 1944 r. w Warszawie.

Brał udział w walkach powstańczych jako żołnierz Armii Krajowej. Po kapitulacji powstania dostał się do obozu jenieckiego w Niemczech, gdzie przebywał do końca II wojny światowej.

W 1945 r. podjął studia w Akademii Medycznej w Warszawie (takie postanowienie powziął jeszcze w 1941 r., gdy umierała jego matka), które ukończył w 1951 r. Po studiach został skierowany do Gliwic, do Zakładu Biologii Nowotworów w Państwowym Instytucie Przeciwrakowym (obecnie Oddział Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie). W 1958 r. obronił doktorat z nauk medycznych i został pełniącym obowiązki kierownika Zakładu Biologii Nowotworów, w latach 1963–1995 pełnił funkcję kierownika tego Zakładu.

w wielu polskich i anglojęzycznych monografiach o tematyce historycznej.

21 czerwca 2015 r. profesor Jerzy Mizgalski odebrał w Warszawie „Laur Pamięci” – wyróżnienie ustanowione przez Ambasadę Izraela w Polsce, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP oraz Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego z okazji 25-lecia ponownego nawiązania relacji dyplomatycznych między Polską a Izraelem. Jest również laureatem nagrody „Chroń Pamięć”, przyznawanej Polakom zaangażowanym w zachowanie dziedzictwa polskich Żydów i dialog polsko-żydowski. Otrzymał ją za wkład w propagowanie wiedzy o historii i kulturze częstochowskich Żydów, czemu dał wyraz, redagując naukowo monografię *The Jews of Częstochowa. The Fate of Częstochowa Jews 1945–2009* (2012) oraz *Tożsamość a stereotypy. Żydzi i Polacy* (2014).

rycznego, zastępcy dyrektora Instytutu Administracji, prodziekan do spraw studenckich Wydziału Filologiczno-Historycznego, także prorektora do spraw nauczania i wychowania.

Tytuł doktora habilitowanego w zakresie nauk o polityce uzyskał w 2009 r. na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach na podstawie rozprawy habilitacyjnej *Tożsamość polityczna. Studium zjawiska. Tożsamość polityczna polskich Żydów w XIX i XX wieku na przykładzie Częstochowy*.

Jego zainteresowania naukowe ogniskują się wokół problemów tożsamości, działalności samorządu, funkcjonowania wspólnot lokalnych, mniejszości etnicznych i religijnych, kultury i obyczajowości żydowskiej. Jest przewodniczącym Rady Muzeum Częstochowskiego, organizatorem licznych konferencji naukowych, a także redaktorem oraz autorem publikacji naukowych

Karola Miarki w 2015 roku

Prof. dr hab. DANUTA KISIELEWICZ
historyk i politolog

Jako stypendysta Fundacji Rockefellera w latach 1959–1963 odbył staż w Stanach Zjednoczonych, najpierw na Uniwersytecie Wisconsin-Madison, a następnie w Centrum Badań Raka w Nowym Jorku.

W 1961 r. uzyskał habilitację w Akademii Medycznej w Katowicach. Tytuł profesora nauk medycznych otrzymał w 1970 r. W latach 1973–1991 był pełnomocnikiem dyrektora Instytutu do spraw rozbudowy Centrum Onkologii – Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie, Oddziału w Gliwicach.

Autor wielu publikacji z zakresu biologii nowotworów, w dużej części anglojęzycznych. Od 1993 r. współpracował z National Cancer Institute w Bethesda w USA, prowadząc prace nad genetyką raka płuc.

Od 1971 r. jest członkiem korespondentem, a od 1986 członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk. Od 1995 r. jest członkiem czynnym Polskiej Akademii Umiejętności. Autor książki *Z Janówki w świat. Wspomnienia 1925–1995* (2005 – wyd. I i 2006 – wyd. II).

Doktor honoris causa Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku oraz Śląskiej Akademii Medycznej. Dwukrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych, Krzyżem Armii Krajowej i Warszawskim Krzyżem Powstańczym. Uhonorowany Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą, Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym z Mieczami Krzyżem Zasługi.

URSZULA ZAJĄCZKOWSKA
historyk

Urszula Zajączkowska ukończyła historię w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu oraz studia podyplomowe z zakresu muzealnictwa na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Od 1977 r. związana jest z Muzeum Śląska Opolskiego, od 2007 r. pełni funkcję jego dyrektora.

Przygotowała cykl wystaw o Opolu i Śląsku (m.in.: *Święty Wojciech w Opolu, Opole na dawnej fotografii, Ratusz w Opolu*) oraz wydała kilka

Prof. dr hab. Danuta Kisielewicz związana jest z Opolszczyzną od 1966 r. Tu rozpoczęła studia historyczne w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu, a po ich ukończeniu (1971) podjęła pracę w Liceum Ogólnokształcącym w Kluczborku, następnie (od 1979 r.) w Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu, od 1988 r. w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu (od 1994 r. Uniwersytet Opolski).

Obecnie jest kierownikiem Katedry Studiów Regionalnych w Instytucie Politologii Uniwersytetu Opolskiego. Prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu (od 2008 r.), wiceprzewodnicząca Rady Muzealnej CMJW (od 2010 r.), członek Kolegium Redakcyjnego „Łambinowickiego Rocznika Muzealnego” (od 1987 r.) oraz członek Zarządu Opolskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego (od 2004 r.).

publikacji, m.in.: *Opole – stolica województwa opolskiego, Opole. 150 lat fotografii*.

Pomysłodawczyni i realizatorka Skansenu Mieszczańskiego ulokowanego w kamienicy z końca XIX w. przy ul. św. Wojciecha w Opolu.

Jest prezesem opolskiego oddziału Stowarzyszenia Muzealników Polskich. W latach 2005–2011 była wiceprezesem Stowarzyszenia Muzealników Polskich. Pomysłodawczyni przeprowadzenia „Wielkiego testu z historii” z okazji 90. rocznicy III powstania śląskiego.

Z jej koncepcji i opracowań narodziły się wystawy poświęcone dawnej fotografii, jak na przykład ta zatytułowana *Jan Berdak – Pro Memoria* czy też *Ujarzmianie Odry i Max Glauer (1867–1935)*. Opracowała pierwszy leksykon fotografów górnośląskich działających w latach 1840–1940 na terenie rejencji

Jej dotychczasowy dorobek naukowy dotyczy szeroko rozumianej problematyki jenieckiej i obozowej II wojny światowej, pamięci historycznej, problematyki śląskiej, historii wojskowości, pogranicza polsko-czeskiego, współczesnej myśli politycznej oraz przemian społeczno-politycznych Polski i Europy. Jest autorką czterech książek: *Oficerowie polscy w niewoli niemieckiej w czasie II wojny światowej* (Opole 1998); *Oflag VIIA Murnau 1939–1945* (Opole 1988); *Arkadiusz (Arka) Bożek na forum Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej* (Opole 2003); *Arka Bożek (1889–1954). Działacz społeczno-polityczny Śląska Opolskiego* (Opole 2006). Pod jej redakcją ukazały się prace: *Śląsk w myśli politycznej i działalności Polaków i Niemców w XX wieku* (współredakcja L. Rubisz, Opole 2001, cz. 1 i Opole 2004, cz. 2). Autorka ponad 170 prac naukowych i popularnonaukowych.

Jest działaczem społecznym dokumentującym i chroniącym miejsca pamięci narodowej na Śląsku Opolskim oraz popularyzatorem wiedzy historycznej o regionie. Organizuje sesje naukowe, uczestniczy w wielu przedsięwzięciach badawczych, edukacyjnych i kulturalnych. Współpracuje z Opolskim Oddziałem Stowarzyszenia „Rodzina Katyńska” oraz z Kołem nr 7 Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego w Opolu.

opolskiej w granicach obecnego województwa opolskiego.

Autorka licznych publikacji i artykułów, m.in.: *Nowy wizerunek Muzeum Śląska Opolskiego* [w:] *Muzealnictwo 50*, Warszawa 2009; *Słów parę o fotografii górnośląskiej* [w:] *Od kołyski aż po grób. Strzelczan album rodzinny*, Strzelce Opolskie 2012; *Oppeln/Opole, kulturowy spacer po Opolu, mieście nad Odrą*, Regensburg 2013 (wersja polska i niemiecka); *Książę Jan Dobry. Ostatni Piast na Opolu i Raciborzu*, Strzelce Opolskie 2014; *Mieszkańcy wsi opolskiej u fotografa* [w:] *Goc M., Tiszbierkowe losy, czyli wieś opolska na starej fotografii*, Opole 2014; *Leksykon fotografów górnośląskich działających w latach 1840–1940 na terenie rejencji opolskiej w granicach obecnego województwa opolskiego* [w:] *Goc M., Tiszbierkowe losy, czyli wieś opolska na starej fotografii*, Opole 2014.

Dr hab. JERZY MIZGALSKI
politolog

Dr hab. Jerzy Mizgalski jest profesorem Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, kierownikiem Zakładu Polityki Lokalnej i Mniejszości Narodowych Instytutu Nauk Politycznych Akademii, członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego i Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego. Jego praca naukowo-dydaktyczna była i nadal jest związana z częstochowską Akademią, w której pełnił funkcję m.in. zastępcy dyrektora Instytutu Filozoficzno-Histo-